

Razmišljanje o prenovi sistema gozdnogospodarskega načrtovanja

Reflections upon the Reorganization of the Forest Management System

Janez POGAČNIK*

Izvleček

Pogačnik, J.: Razmišljanje o prenovi sistema gozdnogospodarskega načrtovanja. Gozdarski vestnik, št. 9/1993. V slovenščini s povzetkom v angleščini, cit. lit. 6.

Avtor podaja mnenje o nekaterih aktualnih dilemah gozdnogospodarskega načrtovanja. Razmišlja o gospodarjenju z gozdovi s prostorskega vidika in daje nekatere poudarke o novi vsebini pri načrtih g. g. enote, ki jo moramo vgraditi pri oblikovanju sistema gozdnogospodarskega načrtovanja na različnih ravneh.

Ključne besede: gozdnogospodarsko načrtovanje, večnamensko gozdarstvo, gozdarski informacijski sistem.

Synopsis

Pogačnik, J.: Reflections upon the Reorganization of the Forest Managing Planning. Gozdarski vestnik, No. 9/1993. In Slovene with a summary in English, lit. quot 6.

The author's opinion on some relevant dilemmas of forest managing planning are being presented. Reflections on the managing of forests from the aspect of the environment are presented and some emphases as to the new contents incorporated into the plans of a forest managing unit and observed in the formation of the system of forest managing planning on different levels are given.

Key words: forest managing planning, multi-purpose forestry, forestry information system.

1. UVOD

1. INTRODUCTION

Spremenjeno stanje gozdov zaradi številnih ter vse pogostejših vplivov in spremenjnih družbeni sistem zahtevata prilagojeno usmerjanje razvoja gozdov. Razumljivo je, da je celovito načrtovanje ključni pripomoček pri gospodarjenju z gozdovi in tudi z gozdnim prostorom, ki zahteva veliko strokovnega gozdarskega znanja in izkušenj, hkrati pa tudi vključevanje in povezovanje v timsko interdisciplinarno delo večjega števila strokovnih sodelavcev. V okviru raziskovalne naloge izpopolnjevanja gozdnogospodarskega načrtovanja sodelujem pri oblikovanju novega sistema gozdnogospodarskega načrtovanja s pomembnim sklopom vprašanj, ki se nanašajo na tako imenovani krajinski (prostorski) vidik, ki ga neposredno ne obravnava prispevek »Dileme nadaljnega razvoja gozdnogospodarskega načrtovanja v Sloveniji«. Ocenjujem,

da je prav ta vidik izredno pomemben pri uveljavljanju večnamenskega in sonaravnega koncepta gospodarjenja z gozdom in gozdnim prostorom, pri katerem pa mora biti objektivno ocenjeno dosedanje stanje gozdnogospodarskega načrtovanja. Vsako spreminjanje pomeni veliko novega vlaganja.

Ob ponovnem prebiranju »Dilem« ne morem razumeti načina pisanja in nekaterih načelnih trditve, ki so navedene v prispevku »Stališče GG Postojna do Dilem nadaljnega razvoja gozdnogospodarskega načrtovanja v Sloveniji«. Pričakoval sem, da bodo »Dileme« spodbudile razprave, saj je pisna razčlenitev problematike prenove gozdnogospodarskega načrtovanja potrebna, primerjava različnosti stališč ni žaljiva, pač pa naj bi omogočila argumentirano odgovoriti na nerešena vprašanja. Vse ugotovitve in trditve so namreč postavljene kot dileme. Argumentirana pojasnila bi dokazala, da v določenih primerih mogoče le-tiso niti dilema, če jih obravnavamo v kontekstu prispevka, s katerimi je avtor obravnaval problem in postavil določeno

* Mag. J. P., dipl. inž. gozd., Splošno združenje za gozdarstvo Slovenije, 61000 Ljubljana, Miklošičeva 38, SLO

trditev ali ugotovitev. Zato sem prepričan, da nestrpnost, netolerantnost ali pa razmišljanja, ki vnašajo politično ideološko izrazoslovje, ne morejo dati rezultatov niti razrešiti določenih nasprotij. Enak cilj in namen se lahko dosežeta po različnih poteh in z različnimi sredstvi, vendar k temu ne bodo prispevala niti modra barva platnic »Dilem« niti rdeče zelena barva platnic GV. Prepričan sem, da bomo morali napraviti vse kaj več. Pri tem bi nam pomagala izposojena misel pisatelja Kurta Vonneguta, ml., ki je v romanu Klavnic 5 zapisal: »Bog nakloni mi vedrost, da se bom sprijaznil s tistim, česar ne morem spremeniti, pogum, da bom spremenil, kar morem, in modrost, da bom znal sprevideti razliko.«

Na podlagi navedenih ugotovitev in trditev bom v prispevku skušal podati le svoje mnenje do nekaterih splošnih ocen v »stališčih«, predvsem pa prispevati nekaj razmišljanj pri obravnavanju funkcij gozdov in prostorski del načrta gozdnogospodarske enote v luči celovitega sistema gozdnogospodarskega načrtovanja in obravnavanih dilem.

2. KAKO CENIMO ZNANJE IN IZKUŠNJE

2. APPRECIATION OF KNOWLEDGE AND EXPERIENCE

Zahtevne vsebine gozdnogospodarskega načrtovanja in načetih dilem s stališči postojnskih gozdarjev ne želim ocenjevati, zapisal bom le svoje mnenje za tri polemična področja, ki so tipična za razmišljanje o tem, kako cenimo naše znanje in izkušnje oziroma rezultate skupnega prizadevanja:

1. Ne morem sprejeti trditve, da želijo avtorji »Dilem« opraviti predvsem z razmišljanji mag. A. Goloba in s programom načrta obnove GG Postojna. Koncept mag. Goloba sem spoznal, ko je avtor posredoval svoje izsledke raziskovalne naloge (GV) in na republiškem seminarju (Preddvor, 1992). O oceni raziskovalne naloge se pridružujem mnenju, ki je za nalogo podana v »Stališčih«. Dileme ostajajo. Prepričan sem, da prikazani način gozdnogojitvenega

načrtovanja ne more zamenjati do zdaj uveljavljenega gozdnogospodarskega načrtovanja za gozdnogospodarsko enoto, lahko ga obogati in hkrati z uporabljenom tehniko da večji zagon gozdnogojitvenemu načrtovanju in prispeva k učinkovitejšemu prenosu informacij po induktivni poti tudi v gozdnogospodarsko načrtovanje. Ocenjujem pa, da bi nakazani način intenzivneje lahko uporabili in preverili na tistih območjih, kjer so izjemno poudarjene socialne in (ali) ekološke funkcije gozda. Na teh območjih bo krajinski vidik v ospredju pred gozdnogospodarskim. V vsakem primeru pa ostaja dilema, kako (zakaj) definirati ekološko enoto, da bo večnamensko uporabna, objektivna in spoznavno določljiva, v kateri bomo zasledovali etapne cilje in ukrepe in na kateri je že takoj pričakovati racionalnost in učinkovitost dela z lastniki gozdov, in to v okviru dolgoročnih usmeritev. Mislim, da sta pri gojitvenem načrtovanju načrtovalska enota in negovalna enota strokovno jasno in uporabno definirani.

Prav tako lahko zatrdim, da smo na dveh srečanjih z nosilci priprave programa za g. g. e. Mašun in Leskova dolina, kljub različnim pogledom dosegli visoko stopnjo soglasja in se dogovarjali za nadaljnje sodelovanje s tem, da svoj koncept razdelajo in utemeljijo zlasti na področju izpostavljenih dilem.

2. Po mojem prepričanju je bila ena od nalog za preoblikovanje sistema gozdnogospodarskega načrtovanja v g. g. enoti dobro zamišljena, saj naj bi vključila čim več strokovnjakov s tega področja. O tem so razpravljali navzoči tudi na razširjeni seji pododbora za urejanje gozdov pri Splošnem združenju gozdarstva 16. oktobra 1992. Sodelovali so vsi nosilci načrtovanja g. g. območij, Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, Biotehniška fakulteta in Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo. Poleg druge problematike g. g. načrtovanja so obravnavali predvsem področje priprave novega koncepta načrta za gozdnogospodarsko enoto, ki jo je Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo naročilo trem nosilcem projekta (prof. Gašperšiču za g. g. e.: Notranji Bohinj), Radlje in Mašun, prof. Ho-

čevanju za g. g. e.: Leniše–Krvava peč in mag. Golobu za zeleni pas Ljubljane). Dogovorjeno je bilo, da nosilci pripravijo z gozdarji v operativni in sodelavci vzorčne primere načrtov g. g. enot. Rezultati vseh vzorčnih primerov naj bi služili za pripravo novega sistema gozdnogospodarskega načrtovanja, ki bi upošteval spremembe v zakonodaji in specifičnosti g. g. enot, hkrati pa bi moral zagotoviti minimalni obvezni skupni del in navezavo z dosedanjim delom. Sistem bo mogoče za vso Slovenijo na vseh segmentih menjati v nekaj letih (1995). V tem času je treba temeljito razčistiti vse dileme, še zlasti za drobno posestiške gozdove.

3. Ocenjujem, da doseženo stanje na področju g. g. načrtovanja poznamo, poznamo tudi problematiko in primerjave razvitosti tega področja v drugih evropskih državah. Dosegli smo določeno razvojno stopnjo gozdarske stroke, »ohranili in okrepili gozdove, da nam jih zavida Evropa«. K temu so pripomogla vsa področja, ki so vključena v gospodarjenje z gozdovi. Gozdnogospodarsko načrtovanje prenese primerjave ali zasluge z drugimi področji, zato zagotovo ne moremo resno vzeti trditve v »Stališčih«, da je načrtovanje preživelo. Res je, da je preživljalo določene pretrese in da so se spoznanja o vlogi in pomenu g. g. načrtovanja z uveljavljanjem zakona o združenem delu odrivala; in tako so nastajali načrti, ki so bili vpeti v toge zakonske predpisane oblike, vendar po vsebini, izvirnosti in kreativnosti dokaj različni. Po pregledu večjega števila načrtov in večina načrtov g. g. območij ocenjujem, da tam, kjer so »šablonski«, izdelani načrti niso izrabili vseh možnosti (tudi glede predpisov) za diferenciran način pri vseh fazah načrtovanja, da pa v drugih najdemo vrsto kvalitativnih razmišljanj in inovativnih rešitev. Tako bi le morali priznati, da smo dosegli pomembno stopnjo razvoja, ki pa zahteva hitrejša spremembe. Ponekod so bile napravljene tudi bistvene spremembe v kadrovskem in organizacijskem področju (npr. Tolmin, Brežice, Sežana, Celje), kjer so bile dosežene tudi največje vsebinske izboljšave načrtov, ne pa zadosti in povsem

usklajeno. Razširjen in poglobljen je bil sistem potrjevanja območnih načrtov, pri katerih je bila opravljena temeljita uskladitev, čeprav še ni zaključena s sintezo načrtov. Opravljene so bile dogovorjene dopolnitve, hkrati pa je bilo ugotovljeno, da je določena področja treba dograjevati (npr. prostorski in lovski del) pri načrtih g. g. e. Prav za prostorski del lahko zapišemo, da smo z dosežki v globalnem lahko zadovoljni, saj smo to področje vključili v območne načrte v primerni obliki, tako da so najboljše načrti dobili ustrezno oceno tudi zunaj kroga gozdarskih strokovnjakov. Njihova vsebina je uzakonjena z novim Zakonom o gozdovih. Razlike med območji so velike, kar je bilo kritično obdelano (Pogačnik 1992).

3. GOSPODARJENJE Z GOZDOVI JE TUDI GOSPODARJENJE S PROSTOROM

3. THE MANAGING OF FORESTS IS ALSO THE MANAGING OF THE SPACE

Temeljna strokovna opredelitev do vseh vprašanj ohranitve in razvoja gozdov mora biti dosežena s celovitim sistemom gozdnogospodarskega načrtovanja na štirih ravneh (države, območja ali regije, gozdnogospodarske enote in načrtovalskega objekta), ki se medsebojno povezujejo, razmejujejo in dograjujejo po vsebini in glede na pomen ter namen. To razmišljanje je bilo objavljeno (Pogačnik 1987), da bi v pripravi na območne načrte že dali za Slovenijo strokovne osnove gozdnogospodarske politike oziroma dali vsebinsko nove poudarke glede na različne ravni načrtovanja.

Tako tudi pričakujem, da bomo ustrezno prenovi gozdnega načrtovanja vključili v Program razvoja gozdov in gozdarstva Slovenije. Program naj bi uravnaval (preusmeril) gozdnogospodarsko načrtovanje po vsebini kot po odgovorni prerazporeditvi težišč in razmejitev dela za posamezne ravni in gozdarska področja, dal usmeritve za razvoj usklajene sočasne rabe gozdnatega prostora, ki bi jih razreševali s pripravo strokovnih podlag v procesu vključevanja

gozdov in gozdarstva v urejanje prostora. Nesporna strokovna izhodišča morajo dati programsko razvojno usmeritev za postopno prilagajanje ali preoblikovanje sistema gozdnogospodarskega načrtovanja, kot ga določa novi zakon. Racionalizacijo gozdnogospodarskih ukrepov v gozdu lahko dosežemo le z odgovornim strokovnim načrtovanjem.

Zakon prinaša zahtevnejšo vsebino za gozdnogospodarsko načrtovanje z vključnim prostorskim delom in nalaga javni gozdarski službi tudi območno lovsko načrtovanje. To pa tem bolj zahteva, da zadržimo (prilagojeno) vse dobre in sprejemljive dosedanje strokovne rešitve, opustimo balast, predvsem pa, da ne prekinemo obstoječega sistema, dokler ne vzpostavimo prenovljenega. Čas je tudi, da dobi ustrezno mesto krajinsko načrtovanje v gozdnem prostoru tako na izobraževalnem, raziskovalnem in operativnem področju ter da čim hitreje nadoknadimo zamujeno. Pri tem pa moramo upoštevati osnovno izhodišče, da je urejanje krajine mlada stroka, ki se je ustrezno uveljavila v evropskem prostoru tudi na osnovah gozdarske stroke.

Krajinsko načrtovanje pa ne more prevzeti vloge gozdnogospodarskega načrtovanja ali obratno. Obe področji se medsebojno bogatita. Gozdarji se lahko vključujejo kot sodelavci pri urejanju prostora s prilagojenimi podatki že na osnovi gozdnogospodarskega načrtovanja, hkrati pa morajo postati nosilci krajinskega načrtovanja in urejanja prostora (Pogačnik 1988). Tako kot je treba razmejiti naloge prilagojenega gozdnogospodarskega načrtovanja glede na različne ravni načrtovanja s podzakonskimi določili, bo hkrati treba določiti območja, ki naj bi zahtevala tudi izdelavo temeljitih krajinskih analiz, krajinskih uredivnih ali sanacijskih načrtov in podobno (npr. za več funkcionalnih območij ali zlasti za območje, kjer so izjemno poudarjene socialne funkcije pri izdelavi načrta za gozdnogospodarsko enoto).

Pri oblikovanju sistema načrtovanja bomo morali v hierarhijo načrtovanja predvsem razumljivo in uporabno prenašati omejitve, dopustnosti in usmeritve, ki jih

narekuje ekološki kompleks gozda tako v določenih okvirih po obsegu ali količinah v prostoru. Zato je pomembno, da razdelamo informacijski sistem in razmejimo, kdaj in kako racionalno zagotoviti ustrezne informacije glede na določen namen v celovitem sistemu načrtovanja. Zato bo treba selektivno razvijati in uveljavljati vse več metod in tehnik zbiranja in obdelav podatkov, če bomo hoteli bolj kot dosedaj obvladovati raznolikost naravnih in drugih dejavnikov ter realno določiti z načrti diferencirano stopnjo intenzivnosti gozdnega gospodarjenja. Po moji oceni bi morala biti minimalna stopnja intenzivnosti, ki jo zahtevajo zakonska določila za varstvo in vzdrževanje gozdov, okvir za obvezno poenotenje. Optimalna stopnja krepitev ali razvoja gozdov zahteva veliko bolj diferenciran pristop k načrtovanju kot dosedaj, tako po območjih kot v samem območju. Te rešitve tudi moramo iskati, če bomo hoteli ustrezno zadostiti zahtevam sodobne gozdarske stroke.

4. POMEMBNE NOVE NALOGE NAČRTA GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

4. IMPORTANT NEW TASKS OF THE PLAN OF A FOREST MANAGING UNIT

Novosti na področju vključevanja prostorskega dela v gozdnogospodarske načrte moramo v skladu z zakonskimi določili vnesti v načrte gozdnogospodarskih enot z veljavnostjo s 1. 1. 1995. Za izhodišče pri pripravi ustrezne obnove načrtov in vključevanja gozdov v urejanje prostora je treba zagotoviti:

- ustrezno obravnavanje vseh funkcij, organsko vključenih pri vseh fazah v procesu gozdnogospodarskega načrtovanja;
- izdelati ustrezne strokovne podlage za usklajevanje interesov v prostorskem delu gozdnogospodarskega načrta g. g. enote,
- sistematično oblikovati time načrtovalcev z novim znanjem.

V ta namen bi morali upoštevati:

- dosedanja razmišljanja o vključevanju prostorskega (krajinskega) vidika pri izde-

lavi območnih načrtov ter opravljene ocene, dopolnitve in usmeritve teh načrtov;

- opravljena dela (raziskovalne naloge, študije, programi, načrti, projekti...), ki smo jih že opravili ali pri njih sodelovali gozdarji za potrebe prostorskega in urbanističnega načrtovanja oziroma urejanja krajine;

- nakazane ali že sprejete usmeritve ali določila pri pripravi zakonodaje s področja varstva okolja in urejanja prostora.

Razmišljanja za pripravo načrta za gozdnogospodarsko enoto naj bi skušala čim bolj neposredno dopolniti in utemeljeno določiti območno strategijo za uveljavitev večnamenskega gospodarjenja z gozdovi v prostoru.

Pri tem delu moramo za območje gozdnogospodarske enote:

1. pregledati in proučiti

- območni načrt z dopolnitvami;
- veljavne (ali v pripravi) občinske prostorske plane;
- vodnogospodarske osnove in pogoje;
- inventar naravne in kulturne dediščine;
- strokovna gradiva v zvezi s kmetijstvom, lovstvom, rudarstvom, rekreacijo in turizmom;

in si zagotoviti ustrezne sodelavce za navedena področja.

2. na terenu preveriti in pripraviti strokovni predlog morebitnih sprememb varstvenih režimov, ki vplivajo na gozdno gospodarjenje za vsa navedena področja pod št. 1;

3. določiti merila za podrobnejše ovrednotenje vseh najpomembnejših funkcij gozdov (primernost, ranljivost) in napraviti ustrezno razmejitev na terenu (vezano tudi na zbiranje dodatnih informacij);

4. evidentiranje poškodb, dosedanjih posegov ali obremenitev v gozdni prostor in določitev ukrepov, ki jih moramo (obvezno) ali moremo (pogojno) strokovno utemeljeno ublažiti (sanirati) ali pa izboljšati (okrepiti) razvoj določenih funkcij;

5. evidentiranje nasprotij, ki jih pričakujemo z načrtovanimi prostorskimi posegi oziroma novo rabo prostora;

6. določiti zaraščajoče površine, pripraviti strokovni predlog za razmejitev in dati usmeritve oziroma ukrepe;

7. pripraviti strokovne predloge za območja ali preveriti dosedaj izločena območja, kot jih določa zakon o gozdovih;

8. proučiti, kako izločiti druga ureditvena območja (npr. kmetijska ali urbana in območja funkcionalno vezana na gozd) in zanje dati ustrezne usmeritve ter ukrepe;

9. evidentirati posamezna drevesa in skupine drevja zunaj gozda (predvsem tisto, kar moramo varovati ali je moteč element krajine) in dati usmeritve;

10. preveriti na terenu območja degradiranih ali poškodovanih gozdov za izločitev površin v sanacijska območja ali v območja za premene glede na prostorske možnosti in prostorsko ureditvene pogoje (seveda poleg osnovnih zahtev varstva gozdov in gozdnogospodarskih pogojev).

Že samo navedeno zahteva prostorsko mrežo, s katero naj bi dosegli:

- preglednost pri gospodarjenju za različno poudarjene gozdne funkcije in različno rabo prostora;

- usmerjanje procesov v gozdnem ekosistemu;

- da bi z dolgoročnim ciljem zagotovili trajnost gospodarjenja na vsaki manjši površini, s katerim bo dosežena skladnost med naravnimi prostorskimi enotami.

Tako moramo tudi gozdarsko prostorsko razdelitev uskladiti, da bo uporabna za vse druge uporabnike in hkrati nanjo vezati določene informacije za večnamensko uporabo tako za gozdarstvo kot druge uporabnike ali souporabnike prostora. Vsekakor pa lahko za potrebe, navedene v navedenih točkah, v tej fazi še nedodelanega informacijskega sistema zbiramo dodatne informacije samo na topografski karti (ne v popisni list), ki ima vrsono osnovno gozdarsko prostorsko razdelitev. Karta je sploh za prostorski del načrta nepogrešljivo informacijsko sredstvo in je dosedaj premalo izrabljena. Vrsta ustrezno domišljenih kart bo osnova za prostorski del strokovnih podlag.

5. ZAKLJUČEK

5. CONCLUSION

Celovit sistem gozdnogospodarskega

načrtovanja zahteva veliko organiziranega in usklajenega dela, v katerega moramo vključiti dosedanje znanje in izkušnje ter nova spoznanja v spremenjenih razmerah s strpnim medsebojnim komuniciranjem. Dobre rezultate lahko pričakujemo le s timskim delom. Zato moramo zagotoviti:

1. s programom razvoja gozdov in gozdarstva Slovenije vsebinski in časovni okvir prenove sistema gozdnogospodarskega načrtovanja z realno določenimi pogoji;

2. celovito načrtovanje v sistemu z ustrezno razmejitvijo na vseh ravneh vsebine in težiščih obveznih določb v tistih segmentih, kjer prevladuje javni interes;

3. ustrezno dopolnjevanje gozdnogospodarskega načrtovanja s krajinskim načrtovanjem, prioritarno na izločenih večnamenskih območjih za sočasno rabo gozdnatega prostora;

4. organizirano in dosledno timsko delo, v katerega bodo vključeni gozdarji s pridobljenimi novimi znanji in izkušnjami ter tudi strokovnjaki drugih strok, katerih znanje rabimo za celovito ekosistemsko obravnavo gozdov in urejanje gozdnatega prostora;

5. izgradnjo novega informacijskega sistema z zbiranjem potrebnih podatkov z ustreznimi metodami za različne ravni načrtovanja v medsebojni povezavi glede na potrebe in namen;

6. selektivni način pri razreševanju temeljnih vprašanj preoblikovanja gozdnogospodarskega načrtovanja mora postati učinkovit pripomoček za tekoče izvajanje in spremljanje intenzivnega gozdnega gospodarjenja in za aktivno vključevanje v urejanje prostora v gozdnatem prostoru.

REFLECTIONS UPON THE REORGANIZATION OF THE FOREST MANAGEMENT SYSTEM

Conclusion

An integral system of forest managing planning demands a lot of organized and coordinated work and should be based on the present know how

and experiences as well as new cognitions in the changed situation by means of tolerant communication. Good results can only be achieved by team work.

Therefore, the following has to be secured:

1. a frame as to the contents and time for the reformation of the system of forest managing planning with realistically set terms by means of a program of the development of the forests and forestry of Slovenia;

2. integral planning in the system with a corresponding delimitation on all levels of the regulations concerning contents and emphases in those parts where public interest prevails;

3. corresponding supplementing of forest managing planning with the environmental planning, giving priority to excluded multipurpose regions, intended for simultaneous use of the forest area;

4. organized and team work, which would include forest experts, possessing new knowledge and experiences as well as the experts from other scientific fields, the know how of whose is required for the integral ecosystematic dealing with forests and forest environment;

5. the establishing of a new information system with the collecting of necessary data by means of appropriate methods for different levels of planning, correlating as to the needs and purpose;

6. a selective approach in the dealing with the basic questions as to the reformation of forest managing planning has to become an effective aid for the current performing and monitoring of intensive forest managing and active participating in the organizing of the space with the forest environment.

VIRI

1. Gašperšič, F. s sodelavci: Dileme nadaljnega razvoja gozdnogospodarskega načrtovanja v Sloveniji, BF, Ljubljana, 1993, 50 s.

2. Golob, S.: Gozdnogojitveno načrtovanje s pomočjo prostorskega informacijskega sistema, GV, 50, 7-8, s. 363-368

3. Pogačnik, J.: Večnivojsko načrtovanje v gozdarstvu, GV, 45, 2, s. 61-67

4. Pogačnik, J.: Vključevanje gozdarstva v urejanje prostora, GV, 46, 3, s. 101-111

5. Pogačnik, J.: Funkcije gozdov in gozdovi v prostoru v območnih gozdnogospodarskih načrtih, GV, 50, 5-6, s. 294-303

6. Veselič, Ž. s sodelavci: Stališče GG Postojna do Dilem nadaljnega razvoja gozdnogospodarskega načrtovanja v Sloveniji, GV, 51, 4, s. 207-214